

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakértői véleménye

A szakvélemény címe: Színes térbeli védjegyoltalom Pálinka csomagolás, termék külső megjelenésének szerzői jogi védelme

Ügyszám: SZJSZT-30/17.

A szakvélemény szövege:

A Nemzeti Adó és Vámhivatal Dél-Alföldi Bűnügyi Igazgatósága 61003/321/2017.bű. számon a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 388.§ (1) bekezdésének b) pontjába ütköző és a (3) bekezdés c) pontja szerint minősülő iparjogvédelmi jogok megsértése miatt ismeretlen tettes ellen folyamatban levő büntető eljárásban, felmerülő szakkérdésben a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának Szakértői testületét rendelte ki szakértőként.

A kirendelő határozat értelmében a **szakértői vizsgálat tárgya:** lajstromozott színes térbeli védjegyoltalom.

A kirendelő határozat értelmében a szakértőnek az alábbiakban feltett kérdésekre kell válaszolnia:

1. A Szerzői jogról szóló 1999.évi LXXVI. törvény (továbbiakban) Sztj. szerint szerzői jogi oltalmat élvez-e P. J. szellemi terméke, a Zrt. tevékenységi körében kitalált és alkalmazott Pálinka termék látványterve, (a csomagolás elemei és annak összhatása) mint alkotás?
2. Amennyiben az előbb nevezett szellemi alkotást megilleti az Sztj. védelme, mi a védelmének évszámában kifejezett kezdő időpontja?
3. Amennyiben az állapítható meg, hogy P. J. szellemi alkotásának keletkezése korábbi a P. Kft. lajstromozott színes térbeli védjegyoltalom bejegyzése tárgyában tett bejelentésénél, figyelemmel a jelenleg rendelkezésre álló bizonyítékokra és tényekre, valamint a védjegyoltalomról szóló 1997. évi XI. törvény rendelkezéseire, volt-e helye védjegy oltalomban részesíteni a Pálinkát?
4. Védjegy tulajdonosa lehet-e egy természetes, vagy nem természetes személy más természetes vagy nem természetes személy szellemi termékének, az alkotás felhasználására adott engedély hiányában?

A Szerzői Jogi Szakértői Testületnek -az Sztj. 101.§ (1) bekezdésében foglaltak szerint -a feltett kérdések közül az 1. és a 2. kérdés megválaszolására van hatásköre. Iparjogvédelmi jogvita ügyben felmerülő szakkérdésben az SZTNH mellett működő Iparjogvédelmi Szakértői Testület járhat el. Az Iparjogvédelmi Szakértői Testület szervezetéről és működéséről szóló 270/2002 (XII.20) Korm. sz. rendelet 1-3 paragrafusaiban foglaltak értelmében a védjegyoltalommal és a védjegyoltalom gyakorlásával kapcsolatos bármely kérdés iparjogvédelmi jogvita körébe tartozik, így a 3. és a 4. kérdés megválaszolása az ISZT hatáskörébe tartozik.

Jelen ügyben a Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezeteiről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 6.§ (1a) bekezdésének értelmében a Testület elnöke által kijelölt egyes szakértő jár el, akinek eljárására az eljáró tanácsra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

A szakvélemény készítője mindenekelőtt hivatkozik a 156/ 1999. kormányrendelet 8. §-ának (1) bekezdésére, amely szerint „*a Szakértő Testület nevében az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást (...)*”.

A szakértői vizsgálat elkészítéséhez a kirendelő határozaton kívül a nyomozati iratok és a védjegy minta oltalommal ellátott termékről készül színes felvétel állnak rendelkezésre.

Tényállás és előzetes megállapítások

A nyomozati iratok - elsősorban a tanúvallomások és a becsatolt megállapodások - alapján időben visszafelé haladva a tényállás röviden az alábbiakban foglalható össze.

A P. Kft. 2015. február 10-én kiállított gyártmánylap alapján előállította a Pálinkát. A 0,7 l űrtartalmú un. colada típusú üveget, bordó zárókupakkal, az üveg nyakát körbevevő és az üvegen a címke alatt elhelyezett és azzal rögzített bordó szalaggal látták el, a címkén bordó keretet, továbbá egy további fekete pecsét alakú címkét helyeztek el.

A P. Kft 2015. július 8-án a Pálinka színes térbeli megjelenésére védjegyoltalom bejegyzését kérte. A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala a bejelentést meghirdette, majd 2016. március 18-án kelt határozatával értesítette a bejelentőt, hogy a bejelentés tárgyát képező színes térbeli megjelölést, mivel az megfelelt a védjegyek és földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvényben (továbbiakban (Vt) foglalt feltételeknek 218037 számon lajstromozta.

A P. Kft. 2017-ben egy meghiúsult kereskedelmi ügylet kapcsán szembesült azzal, hogy a magyarországi piacon a –G-V. Kft. a védjegyoltalomban részesített termékéhez teljesen hasonló kinézetű szeszesitalal van jelen. A P. Kft a védjegybitorlás miatt feljelentést tett.

A nyomozás során nyert megállapítást, hogy a védjegyoltalomban részesített termékhez megtévesztésig hasonló szeszesitalt a G-V. Kft. a Zrt. -vel kötött forgalmazási szerződés, illetve 2016-tól a „szellemi jog hasznosítójával” kötött együttműködési megállapodás - alapján gyártja, illetve forgalmazza.

A Zrt. a szóban forgó egyedi megjelenésű terméket kb. 2006–ban kezdte fejleszteni. A Zrt tulajdonosa –ügyvezetője P. J. és munkatársa tervei alapján jelentek meg az égetett szeszes italok piacán addig szokásosnak nem tekinthető 0,7 dl űrtartalmú (Colada típusú) pálinkás üvegekkel, amelyeket dombor nyomású sajátos címkével, az üveg nyakán a zárókupak színével megegyező színű rafia szalaggal, láttak el.

A Zrt-től, amely felszámolással szűnt meg, szerződések, illetve kivásárlás útján került a „szellemi alkotásból eredő termék szellemi hasznosítási joga” P. J.-hez, majd a Pálinkafőzde Kereskedelmi Kft-hez, illetve együttműködési megállapodás alapján 2016-tól a gyártás joga a G-V. Kft.hez.

A rendelkezésre álló iratokból megállapítható az is, hogy a P. Kft. által bejelentett színes térbeli védjegybejelentést követően az SZTNH által lefolytatott vizsgálat nem tárt fel

lajstromozást kizáró feltétlen kizáró okot, illetve ilyen ok fennállását harmadik fél sem észrevételezte, illetve a viszonylagos kizáró ok vonatkozásában nem szólalt fel.

Az eljáró szakértő szakvéleménye

1. A szakértőnek feltett kérdések közül elsősorban arra kell választ adnia, hogy az Pálinka látványterve a csomagolás elemei és annak összehatása mint alkotás szerzői jogi védelem alatt áll-e ?

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (továbbiakban: Sztj) 1.§.(1) bekezdése értelmében a szerzői jog védelme alatt áll az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotása. Az Sztj. 1.§ (3) bekezdésében foglaltak értelmében a védelem fennállásának további pozitív feltétele, hogy az alkotásnak, mint szellemi tevékenység eredményének egyéni, eredeti jelleggel kell bírnia. A védelem független mennyiségi minőségi vagy esztétikai jellemzőktől és az alkotás színvonalára vonatkozó értékítélettől.

Az Sztj. 1. §-ához fűzött miniszteri indokolás külön kiemeli: „A törvény a magyar és a nemzetközi szerzői jogi felfogásban egyaránt általánosan elfogadott elvet tükröz annak egyértelművé tételével, hogy a szerzői jogi védelem az alkotást a szerzői szellemi tevékenységből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelemnek a mű egyéni, eredeti jellegén kívül más feltétele nincs, nem is lehet.”

A miniszteri indokolás ezzel rámutat a törvény szövegében is tükröződő azon elvre, hogy a szerzői jogi védelemnek az olyan tevékenység a tárgya, amely a szerző szellemi alkotását testesíti meg. Olyan szellemi alkotást, amely egyéni abban az értelemben, hogy az adott körülmények között lehetőség van többféle kifejezési módra, s ezek közül a szerző egyéni módon valósítja meg azok egyikét vagy másikat, s amely eredeti abban az értelemben, hogy az nem csupán valamely már meglévő alkotás szolgai másolata.

Ugyanezt az Sztj.1.§ (3) bekezdéséhez fűzött kommentár¹ az alábbiakkal kiegészíti: „az alkotás egyéni eredeti jellegének a megítélése természetesen függ az adott műfajta sajátosságaitól, annak tartalmától”.

A bírói gyakorlat, és a Szerzői Jogi Szakértő Testület által adott állásfoglalások nyomán tehát megfogalmazódott az egyéni, eredeti jelleg megállapíthatóságának a minimális feltétele; nevezetesen, hogy a mű ne legyen más mű szolgai másolata. (Szakfordítás szerzői jogvédelme SzJSzT 22/04²., Műszaki tervek, szakértői vélemények, térképek... szerzői jogvédelme SzJSzT 25/03³., Grafikai alkotások szerzői jogvédelme SzJSzT 1/2005⁴)

Az Sztj. a védelem alá tartozó alkotások három fő csoportján belül a teljesség igénye nélkül a védett műfajta példálódzó felsorolását adja. A felsorolás nem teljes, a védett műfajta nem képeznek zárt egységet. A szerzői művek nevesített fajtáinak számos olyan jellegzetessége van, amelyek kihatnak a felhasználás lehetőségére és módjára is.

A felsoroltakon felül a szerzői alkotásoknak sok más egyedi esete is előfordulhat, akár önmagában, **akár az alkotások fajtáinak kombinálásával.**

---

¹ Gyertyánfy Péter (szerk.) A Szerzői jogi törvény magyarázata Complex Kiadó Bp. 2006. 30. old.

² http://sztjh.gov.hu/testuletek/szjszt/SZJSZT_szakvelemenyek/2004/2004PDF/szjszt_szakv_2004_022.pdf

³ http://sztjh.gov.hu/testuletek/szjszt/SZJSZT_szakvelemenyek/2003/2003PDF/szjszt_szakv_2003_025.pdf

⁴ http://sztjh.gov.hu/testuletek/szjszt/SZJSZT_szakvelemenyek/2005/2005PDF/szjszt_szakv_2005_001.pdf

Szerzői alkotásnak minősülhetnek pld. a belső terek, lakberendezés terve, a látványterv, bábjáték, fény -és hangjáték, amelyek külön is nevesíthető alkotások összehatása által hoznak létre újabb külön szerzői védelmet igénylő műalkotásokat.

A vizsgálat tárgyát képező Pálinka egy 0,7 l-es "colada" típusú üveg palack, amelyen grafikai eszközökkel sokszorosított dombor nyomásos egyedi félköríves címkét, az üveg nyakán keresztbe a címkével és az üveg záró kupakjával színben harmonizáló a címkével rögzített rafiaszalagot helyeztek el.

Az üveg sajátos formája okán önmagában az Szjt. 1.§ (2) bek. o) pont alatt felsorolt **ipari tervezőművészeti alkotás** fogalma alá tartozik.

Az ipari tervező művészeti alkotás jellemzően, valamely sokszorosítható, ipari termelésre (sorozatgyártásra) alkalmas tárgy terve, és/vagy tárgyasult formája, prototípusa. A modell a termék külső megjelenését, esztétikai kialakítását, műszaki jellemzőit célhoz kötötten úgy határozza meg, hogy az ipari technológiai eszközökkel sokszorosítható legyen.

Eljáró szakértő a rendelkezésére álló anyagban nem talált arra vonatkozó adatot, hogy a palack, illetve külső formájának tervezője is P. J., vagy más nevesíthető személy lenne.

Igaz ugyan, hogy a Pálinkafözde Kft. és –G-V. Kft között 2016. október 10-én létrejött együttműködési megállapodásban a felek a szerződés tárgyaként a Zrt. és G-V. Kft közti 2009. november 9-i kereskedelmi együttműködési szerződésre, valamint egy 2014.december 20-i gyártási megállapodásra is vissza utalnak, **amelynek tárgya az ipari formatervezési mintának minősülő 0,7 l "Colada" típusú üveg.**

Az iratokból megállapítható még, hogy a palackot egy magyarországi forgalmazón keresztül a romániai Kft. gyártótól szerzik be, de ezen túl eljáró szakértőnek egyéb források alapján sem sikerült a palack külső formájáról, nevééről továbbá keletkezéséről hiteles adatot találnia.

A szakvélemény készítője külön vizsgálat tárgyává tette a terméken levő címkét és az üveg nyakán keresztbe vetett rafia szalagot. A címkét, mint alkalmazott grafikai alkotást vizsgálta, a címke alapszínét a betűk színét, a választott betűtípust, a szöveg, illetve az ábra elhelyezését.

Megállapítható, hogy a címkén szereplő szöveg feltehetően ismert betűkészletből áll. E tekintetben helytállónak tartja és hivatkozik a grafikai alkotások eredetiségének vizsgálatával foglalkozó szakvéleményre, amely a mindenki számára elérhető meglévő betűkészletből választott betűformák elhelyezését vizsgálva kimondta: „a betűformák megválasztása és a szövegnek a logó struktúráján belüli elhelyezése saját alkotótevékenységnek minősül, még akkor is, ha az egyes alkotóelemek bárki számára rendelkezésre állnak.” (Grafikai alkotás szerzői jogi védelme SzJSzT-1/2005⁴)

Az üveg nyakán elhelyezett rafia szalag nem olyan elem, ami önmagában megalapozná a termék külső megjelenésének egyedi, eredeti jellegét.

---

⁴ http://sztnh.gov.hu/testuletek/szjszt/SZJSZT_szakvelemenyek/2005/2005PDF/szjszt_szakv_2005_001.pdf

A szakértő megállapítása, hogy **az összhatás, az üvegen megjelenő címke, továbbá a címkével és az üveg zárókupakjával azonos színű rafia szalag elhelyezése és rögzítése együttesen olyan egyedi eredeti jelleget kölcsönöz az adott tárgynak, amelytől az a szerzői jogi védelem alá tartozó alkotás szintjére emelkedik.**

P. J. által a Zrt. tevékenységi körében tervezett Pálinka csomagolása, a termék látványát meghatározó külső elemek összhatása szerzői jogi védelem alatt áll.

Eljáró szakértő szükségesnek tartja megemlíteni, hogy a szerzői jogok a természetes személy szerzőt, vagy a munka, ill. szolgálati viszonyban készült alkotások esetében a munkáltatót az intézményt illetik meg. A vizsgálat tárgyát képező „Pálinka esetében a szerző vagy a szerzők és a Zrt. kapcsolata jogilag nem volt dokumentálva, vagy legalább is az iratok között nem volt fellelhető.

2. Amennyiben az első pontban meghatározott alkotás szerzői jogi védelem alatt áll, mi a védelem kezdetének évszámában kifejezett kezdő időpontja?

A szerzői jogi védelmet keletkeztető tény, az alkotás létrejötte. Az Szt. 9. § (1) bekezdésében foglaltak értelmében a szerzőt a mű létrejöttétől kezdve megilleti a szerzői jogok – a személyhez fűződő és vagyoni jogok - összessége.

A szakértői vizsgálat tárgyát képező mű az Pálinka mint egyedi termék **létrejöttének időpontjára vonatkozóan** szakértő számára a Nyomozati Iratok állnak rendelkezésre.

A szerző, P. J. tanú vallomásaiban elmondja, hogy a Zrt saját főzésű pálinkák forgalmazásával kezdett foglalkozni, és ezen tevékenységi körén belül mutatkozott igény, egyedi megjelenésű termékek kialakítására. „ Ez talán 2006-ban történt., A termék piaci berobbanását 2008-ra datálja. (lásd. Nyomozati iratok Jegyzőkönyv tanúkihallgatásról 2017. július 13. 4. oldal)

A –G-V. Kft képviselője tanúvallomása szerint, - aki elmondása szerint végig kísérte a Pálinka termék designjának tervezési folyamatát -. Ez 2008-ban volt. „(lásd Nyomozati iratok Jegyzőkönyv tanúkihallgatásról 2017. július 6. 4. oldal)

A Nyomozati iratokhoz csatolt **Élelmiszer című kereskedelmi szaklap márciusi és a Pálinkavilág című folyóirat áprilisi számában azonosíthatóan** szerepel a termék, illetve a szerzővel készült riport olvasható.

Eljáró szakértő megállapítása, **hogy a mű létrejöttének, így a szerzői jogi védelem keletkezésének pontos dátuma nem állapítható meg, az valamikor 2006 és 2009 között keletkezhetett.**

Budapest, 2017. október 30.

Dr Koltay Krisztina
egyesszakértő